

Notícies

El Síndic reclama respecte pels resultats electorals i que tots els diputats puguin exercir el càrrec sense limitacions

22/01/2018

Comunicat

Reitera que la presó preventiva és desproporcionada i que s'han pres decisions que vulneren el principi de separació de poders

El Síndic de Greuges s'ha pronunciat en diverses ocasions sobre les causes penals que s'estan substanciant contra dirigents de la societat civil i membres de l'anterior govern de la Generalitat i de la Mesa del Parlament de la XI legislatura. Cal reiterar que la qualificació penal de rebel·lió (i també la de sedició) proposada pel ministeri fiscal i acceptada per les més altes instàncies jurisdiccionals sembla completament desproporcionada per descriure els fets de tots coneguts. Els atestats de la Guàrdia Civil i les darreres interlocutòries del jutge instructor i de la Sala d'Apel·lacions del Tribunal Suprem construeixen un relat fictici d'una violència, imprescindible per al tipus penal de rebel·lió, que en cap cas s'ajusta a la realitat del que s'ha viscut a Catalunya els darrers anys i actualment. Les referències retroactives, com a intimidatòries, de grans manifestacions que han estat exemplars pel seu civisme suposa un greu risc de transgressió de les llibertats d'expressió, reunió i manifestació.

La desproporció de les acusacions ha dut el Jutjat Central d'Instrucció n. 3 de l'Audiència Nacional, primer, i el jutge instructor del Suprem, després, a decretar mesures cautelars de presó preventiva per a diverses persones; mesures que encara es mantenen per a dos antics membres del Govern i els dos expresidents de l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural. Aquestes mesures cautelars de privació de llibertat no es poden justificar ni pel risc de fuga, ja que aquestes persones en cap cas no han defugit les seves responsabilitats davant la justícia, ni per la reiteració delictiva, fins i tot si s'acceptés la viabilitat jurídica dels delictes de què se'ls acusa, atès que les seves circumstàncies personals i institucionals han variat significativament respecte del moment en què es van decretar inicialment.

El Síndic reitera, doncs, que no hi ha indicis per als delictes de sedició o rebel·lió i que la presó preventiva no està justificada ni per als quatre interns ni, eventualment, per a l'expresident de la Generalitat i altres membres del consell executiu, avui fora de les fronteres de l'Estat.

En aquest context, la justícia hauria de facilitar que tots aquests diputats que, per motius aliens a la seva voluntat, no poden, de fet, exercir les seves funcions al Parlament de la XII legislatura estiguin en condicions de fer-ho sense cap limitació a la seva condició d'electes, tenint en compte, a més, que encara no han estat ni jutjats ni condemnats.

La interlocutòria del jutge instructor de 12 de gener de 2018, en què denega la sol·licitud de l'exvicepresident Junqueras –extensible als altres dos diputats privats de llibertat– d'apropament a un centre penitenciari de Catalunya i de gaudir dels permisos necessaris per participar en les sessions constitutives i d'investidura del Parlament vulneren, a parer d'aquesta institució i de la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH), els dret de participació política dels tres diputats i el

principi de separació de poders; drets que no s'han de circumscriure a les dues sessions assenyalades, sinó a tota la legislatura.

En efecte, l'article 23 de la Constitució i l'article 3 del Protocol addicional al Conveni europeu de drets humans, quan reconeixen el dret al sufragi actiu i passiu, determinen que les persones que no incorren en causa d'inhabilitació poden ser escollides com a representants populars. El dret de sufragi passiu no es limita, però, al dret a ser votat o ser escollit, sinó que es desplega, un cop escollit, al dret a desenvolupar la tasca de representació per a la qual s'ha estat elegit.

Aquesta funció no es limita al dret de vot en el plenari, sinó al treball legislatiu, de control polític i de promoció de polítiques públiques que els diputats desenvolupen dins i fora l'hemicicle, en el ple i en les comissions. Igualment, resulta afectat el dret de participació política dels ciutadans que reconeix l'article 23.1 de la Constitució, que no es limita a elegir uns candidats en unes eleccions –a les quals es van poder presentar legalment malgrat estar afectats per les mesures cautelars de presó provisional–, sinó que inclou el dret que les persones que han estat elegides puguin exercir el càrrec i les funcions que comporta. Una altra cosa suposa una vulneració del seu dret a la participació política, un frau als electors i una alteració dels resultats electorals.

D'altra banda, el Síndic no pot deixar d'assenyalar que el jutge instructor incorre en una sorprenent vulneració del principi de separació de poders quan qualifica la Mesa del Parlament com a òrgan administratiu, i no de govern d'una institució de representació democràtica, i es permet assenyalar com ha d'interpretar el Reglament del Parlament per permetre la delegació de vot dels diputats privats de llibertat, i només respecte d'ells.

La jurisprudència del TEDH reconeix que els drets polítics de les persones privades de llibertat no són absoluts i poden ser modulats, d'acord amb el principi de proporcionalitat, per la legislació electoral dels estats. Un cop més, però, la interlocutòria del Tribunal Suprem no fa cap mena de modulació sobre la situació personal i singular del diputat, a qui es denega totes i cadascuna de les mesures que proposa per participar en les sessions del Parlament.

És responsabilitat de la justícia determinar quines han de ser aquestes mesures, però, a parer del Síndic, la ponderació entre uns drets polítics assolits en uns comicis amb totes les garanties democràtiques i una mesura cautelar injustificada respecte d'unes imputacions penals desproporcionades ha de bascular necessàriament cap al màxim respecte dels primers i, per tant, cap a facilitar la plena participació dels diputats privats de llibertat en les tasques parlamentàries.

Síndic de Greuges de Catalunya

Pg. de Lluís Companys, 7 | 08003 Barcelona |

Tel. 933 018 075 | Fax 933 013 187 | sindic@sindic.cat